

Oponentský posudek na disertační práci

Ekologie motýlů v antropogenní krajině

autor kvalifikační práce: Tomáš Kadlec

Předložená disertační práce představuje soubor 6ti publikovaných, resp. do redakcí časopisů odeslaných prací. Jednotčím tématem dílčích prací je ekologie společenstev a populací motýlů, a to v kontextu jejich ohrožení a ochrany. Jednotlivé práce byly otištěny vesměs v kvalitních mezinárodních odborných časopisech, tudíž má role oponenta v předmětném disertačním řízení je spíše symbolická. Zcela otevřeně je potřeba konstatovat, že předložená práce je kvalitní a níže uvedené otázky oponenta je potřeba chápat pouze jako náměty k šířeji pojaté diskusi na dané téma. Níže uvádím některá témata k zamyšlení:

(a) Není potřeba spekulovat o trendech v poklesu druhové diverzity ve středoevropské krajině. Velmi často bývá pokles druhové rozmanitosti bezobratlých konfrontován se zánikem extenzivního hospodaření. Stejně tak je v dané souvislosti zmiňována "Verova hypotéza" (Vera 2000) o významu velkých herbivorů pro přežívání druhů nelesních stanovišť před, nebo v průběhu rozvoje neolitické společnosti. Jsou ale vlivy velkých herbivorů a neolitického zemědělce na faunu a floru Evropy srovnatelné, resp. zastupitelné? Je zřejmé, že rozsah odlesnění středověké krajiny a introdukce archeofytů a neofytů (jakožto živných rostlin řady herbivorů) byly zjevně spíše důsledkem působení člověka, než autochtonní megafauny. Nakolik je například Verova hypotéza validní pro postglaciální přežívání stepních druhů, tj. druhů, které jsou ve střední Evropě majoritně ohroženy (viz např. zmiňovaný okáč skalní)?

(b) Vymírání okáče skalního je zdůvodňováno celkovým úbytkem vhodných ploch pro vývoj druhu (viz práce "Tracking the decline of once-common butterfly..." a "Microhabitat requirements of caterpillars of ..."). Lze tedy stanovit minimální plochu vhodných stepních stanovišť pro přežití okáče skalního? Jsou závěry z populační studie v Českém Středohoří převoditelné na jiné regiony? Příkladně, při zběžném srovnání ploch stepí a skalních stepí v oblasti Pálavy (viz CHKO Pálava, Pouzdřany, Dunajovické kopce, Falkenstein) se zdá, že by zde druh měl stále přežívat, přesto zde vyhynul.

(c) Stěžejními parametry v práci "How to increase the value of urban areas for butterfly conservation? A lesson from Prague nature reserves and parks" jsou "míra urbanizace" (*urban cover*) a vzdálenost od centra města (*urban distance*). Oba parametry jsou uvedeny bez bližšího zdůvodnění. Parametr "míra urbanizace" je vztažen k zóně 100 m v okolí příslušné rezervace. Otázkou je proč právě 100 m, jestliže např. dispersalita

PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

---

imág motýlů je měřitelná min. v kilometrech? Míra ovlivnění prostoru rezervace zástavbou tedy musí být významně větší než studovaných 100 m.

Druhý parametr, vzdálenost od geografického středu města (*urban distance*) je rovněž poměrně diskutabilní. Geografický střed města nemusí mít s maximem míry urbanismu prakticky nic společného. Domnívám se, že pro stanovení geografického středu maxima urbanismu ve městě by bylo zapotřebí poměrně sofistikovanou GISovou studii. Prosím o zdůvodnění takto volených urbánních parametrů.

(d) Pripustíme-li, že se významnou měrou na navýšení druhové diverzity v krajině podílel člověk, nakolik je legitimní usilovat o ochranu druhů, které by zde vlastně nikdy bez vlivu člověka nebyly? Potřebujeme diverzitu a druhy ve kvalitě, která zde byla cca před 100 lety, nebo se jedná spíše o nástroj ochrannářských a "zelených" hnutí k prosazení svých politický zájmů?

Závěrem, práci Tomáše Kadlece považuji za velmi kvalitní, o čemž svědčí také řada uplatněných publikovaných studií. Je pochopitelné, že zejména v případě ekologie existuje řada názorů a možných pohledů na danou problematiku. Výše uvedené připomínky jsou toho dokladem a nelze je tudíž chápat jakožto kritické výtky autorovi, ale jako alternativní náhled na daný problém. Krom ryze odborného přínosu předložené disertační práce je sympatické, že se autor věnuje také nástinu aplikací závěrů v ochraně přírody a popularizaci svých výsledků.

Práce jednoznačně splňuje nároky kladené disertační práci a proto ji doporučuji k obhajobě.

V dalším odborném růstu přeji Tomáši Kadlecovi mnoho entuziasmu a neméně kvalitních výsledků!

Tomáš Kuras

v Olomouci
10. května 2010